

kommende, saavel Laantagere som Laangivere, og dette vilde upaatvivlelig vise sine gavnlige Følger. Naar man saaledes fik det Lovbestemte nogenlunde staaet fast som Regel — i Dieblisset er dette ikke Tilfældet — saa troer jeg, at Forholdet mellem Mand og Mand i Almindelighed vilde blive staaende ganske roligt, idetmindste vilde det i Reglen ikke blive Tilfældet, at en Creditor i det kritiske Moment, hvori vi for Dieblisset bestode os, vilde forcere Debitor til at give højere Rente. Tværtimod vilde mangen en Creditor, naar han skulde træde activt op og gjøre en saadan Paastand ved at forcere Opsigelse eller Sligt, betænke sig paa at gjøre det, thi han vilde have en grundet Frygt for, at naar noget Saadant blev almindeligt, kunde Pengemarkedet gjerne stille sig saaledes, at der snarere blev Tab end Fordeel ved en sliq Omsætning. Desuden er det ikke sagt, at Creditorerne vilde have saa ganske let ved at anbringe deres Penge i fluctuerende Papirer, og derved bevare den samme Sikkerhed og Rente, som godt Eiendoms pant afgiver, som flere ærede Talere have troet. Der gives flere Arter af Laangivere, nogle, som fornemmelig see paa Sikkerheden, ja endog som, naar de f. Ex. ere Bestyrere af Andres Capitaler, ligesom ere forpligtede dertil, og der gives derimod andre, som blot see paa det Udbytte og den Fordeel, de kunde erhverve ved Udlaanet og derfor maae være beredte paa at staae de Chancer, som et Udlaan mod en mindre Sikkerhed, men højere Rente giver; men jeg troer netop, at Forslaget har den Fortjeneste, at det giver Afgang til, at begge Interessers kunne blive opfyldte. Jeg troer i det Hele, at det stadig bør erindres, at vi have en lovbunden Rentefod, som den lovgivende Magt ingenstunde, uagtet al den Overveielse, der har været skjænket Sagen, har troet sig beføiet til at frigive, men man har senest i Mæret 1855, da denne Sag var under Omtale og Behandling her i Thinget, ladet det berøve ved at lette Afgang til Bevillingers Erhvervelse. Denne Lettelse mener jeg dog aabenbart er givet i Faveur af de mindre heldigt stillede Debitorer; men det ligger dog ligesom i Begrebet om en Bevillingsmyndigheds Natur, at den kun kan faae Anvendelse

paa Undtagelserne, paa det Extraordinaire, men ingenlunde bør gjælde som en Regel, hvortilmod Loven bestandig bør vedblive at være Regel. Men er det nu virkelig saaledes, at Bevillingsmyndigheden hidtil har været brugt paa denne Maade, eller er det ikke meget mere at befrygte, at netop den Brug, man gjør af Bevillingsmyndigheden, fører det derhen, at der vil blive vendt op og ned paa Forholdet, saa at Bevillingsmyndigheden, hvad der ogsaa stemmer med de Anstuelser, den ærede sidste Taler fremsatte, vil gaae over til at blive Regel, medens det Lovbestemte bliver trængt tilbage, hvorved Loven bliver enten en Illusion eller idetmindste reduceres til kun at gjælde som Undtagelse, men dette er dog virkelig aabenbart en saa vilkaarlig og unaturlig Tilstand, at den ingenlunde kan billiges. Jeg troer, at man vil faae en Bestyrkelse i hvad jeg her har udtalt, naar man seer hen til det Omfang, hvori Bevillingerne ere udfærdigede i de 3 sidste Aar. Hidtil ere disse Bevillinger jo udfærdigede efter en simpel Ansøgning, sædvanlig af Debitor, og dette kan vistnok fra Formens Side være ganske berettiget, thi jeg erkjender, at den ærede Taler har Ret i, at Loven ingen Indskrænkning gjør i saa Henseende, men det er ogsaa netop derfor, at dette Lovforslag er fremkommet. Saaledes som Forholdet for Dieblisset viser sig, maa Ministeriet gaae ud fra, at det virkelig er et Beneficium for Debitor, at hans Ansøgning bliver opfyldt, men denne Slutning hviler paa en meget uegentlig Grund, thi naar vi factisk stille os Sagen for Die, som den foreligger, da staaer det jo i enhver Laangivers Magt at sige til sin Debitor ganske venligt: Dine Penge kunne blive staaende, men jeg vil have 5 pCt. Rente deraf; vil Du søge om Bevilling til at svare denne Rente, kunne Pengene blive staaende, hvis ikke opsiges jeg dem. Creditor staaer her aldeles passiv, han behøver ikke at foretage et eneste paafaldende Skridt, og det ligger den menneskelige Natur nær at gribe en Fordeel, der saa let kan erholdes. Skulde Laangiveren derimod fremtræde mere activt og ved Opsigelse af Capitalen fremtvinge højere Renter, vilde Mange holde sig tilbage og ikke fremsætte saadanne Fordringer. Nu vil man maaskee sige: Naar Debitor gaaer ind paa at betale denne